

Стаття надійшла до редакції 28.05.2025 р.

Перевірено на плагіат 31.05.2025 р.

унікальність – 92 %

<https://doi.org/10.17721/StudLing2025.26.157-174>

УДК 811.1+811.115+811.29

КИТАЙСЬКА МОВА ДЛЯ ДИТЯЧОЇ АУДИТОРІЇ: ВИКЛАДАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ

Ольга Володимирівна Яструбська, olha.v.yastrubska@lpnu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0084-3419>

викладач китайської мови

Національний університет «Львівська політехніка»

Яструбський Михайло Ярославович, mykhailo.y.yastrubskiy@lpnu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-4501>

д-р економічних наук, проф.

Національний університет «Львівська політехніка»

Китайська мова стає все більш популярною в глобальному економічному просторі з огляду на зростаючу роль Китаю у планетарному масштабі. Україна підтримує тісні економічні зв'язки з Китаєм, а отже потребує глибокого розуміння китайської ментальності. Цього можна досягти, вивчаючи мову і знайомлячись з культурою і традиціями Китаю. З огляду на це постає питання розроблення ефективної методики викладання китайської мови. Оскільки акцент робиться на підростаюче покоління, у статті запропонована модель вивчення китайської мови дитячою аудиторією, а також враховані особливості засвоєння китайської мови учнями. У логічній послідовності розкрито сутність підходу до організування освітнього процесу, порядок подачі матеріалу, обґрунтована доцільність дотримання основоположних чинників, що забезпечують успішне засвоєння матеріалу. За результатами опрацювання літературних джерел за тематичним спрямуванням авторами запропоновані у поєднанні підходи до ефективного навчання китайської мови, застосування яких дозволяє отримати очікувані результати згідно заданих цілей. Важливу роль відведено застосуванню у навчальному процесі інформаційних технологій. Запропоновано використовувати спеціалізовані web-сервіси відкритого доступу, які дозволяють готувати

презентаційний матеріал з мовної тематики.

Значна увага приділена правилам написання ієрогліфів. Засвоєння порядку написання залежить у значній мірі від ментальності учнів. Авторами запропонована методика засвоєння правил китайської писемності українськими учнями, що ґрунтується на багаторічній практиці навчання дітей шкільного віку.

Узагальнюючим результатом розгляду підходів до вивчення китайської мови дитячою аудиторією стала структурно-логічна модель побудови уроку китайської мови, яка охоплює основні складові побудови ефективного освітнього процесу, результатом якого є досягнення заданих цілей – набуття дітьми навичок спілкування, оволодіння технікою китайського письма та здатність читати китайські тексти.

Ключові слова: особливості викладання, китайська мова, навчання учнів, ефективне навчання, ієрогліфи.

CHINESE LANGUAGE FOR A CHILDREN'S AUDIENCE: TEACHING AND PECULIARITIES OF ACQUISITION

Olha V. Yastrubska, olha.v.yastrubska@lpnu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0084-3419>

Lecturer

Lviv Polytechnic National University

Mykhailo Ya. Yastrubskyy, mykhailo.y.yastrubskyy@lpnu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-4501>

Doctor of Economical Sciences

Lviv Polytechnic National University

Ukraine maintains close economic ties with China, and therefore needs a deep understanding of the Chinese mentality. This can be achieved by learning the language and getting to know the culture and traditions of China. Because of this, the question of developing an effective method of teaching the Chinese arises. Since the emphasis is on the younger generation, the article proposes a model of learning Chinese by a children's audience, and also takes into account the peculiarities of Chinese acquisition by students. In a logical sequence, the essence of the approach to the organization of the educational process, the procedure for presenting the material, the well-founded expediency of observing the fundamental factors that ensure successful assimilation of the material are

revealed. Based on the results of the study of literary sources, the authors proposed a combination of approaches to effective teaching of the Chinese language, the application of which allows the expected results to be obtained according to the set goals. It is suggested that you use specialized open-access web services that enable you to prepare presentation material on language topics.

Considerable attention is paid to the rules of writing hieroglyphs. The authors proposed a method of learning the rules of Chinese writing for Ukrainian students.

The generalizing result of considering approaches to learning Chinese for a children's audience gave a structural and logical model of building a Chinese lesson.

Key words: teaching features, Chinese language, student learning, effective teaching, hieroglyphs.

Вступ. Китайська мова вважається однією з найдавніших у світі. Одночасно вона є однією з міжнародних мов майбутнього через стрімкий розвиток економіки Китаю. З огляду на динаміку сучасних глобалізаційних процесів кількість бажаючих вивчити китайську мову збільшилася. Особливий акцент робиться на учнівську аудиторію. Батьки стараються забезпечити своїм дітям можливість вивчати китайську мову, розуміючи її затребуваність у майбутньому. Згідно законів ринку появляється все більше інформації з багатими на обіцянки рекламними пропозиціями. Однак, як показує практика, у переважній більшості все зводиться до комерціалізації ідеї, паразитування на тренді, водночас належне науково-методологічне підґрунтя процесу викладання відсутнє. Можливо це й породило міф про складність засвоєння китайської мови, перебільшення труднощів її опанування і потрактовування її засвоєння як чогось майже недосяжного, доступного тільки «обраним». Однак насправді таке перебільшення є зовсім безпідставним.

У рамках цієї статті ми приділимо увагу обґрунтуванню методики викладання та особливостям засвоєння китайської мови учнями молодшого шкільного віку.

Особливостям вивчення китайської мови присвячена низка наукових праць вітчизняних та зарубіжних мовознавців. Серед українських дослідників заслуговують уваги роботи Орнагі В., Асадчих О. В., Савченко А. С., Ян С. та Голубовської І., які досліджували проблематику методики вивчення китайської мови студентами закладів вищої освіти [Орнагі 2024; Асадчих 2019; Савченко 2018; Ян, Голубовська 1999]. Однак дитячій аудиторії притаманні особливості сприйняття та засвоєння мови, на що звернуто увагу

в напрацюваннях китайських мовознавців Лю Фухуа, Ван Вей, Чжоу Жуян, Лі Дунмей, які у співавторстві видали серію книжок для дітей різних вікових категорій, [刘富华, 王魏, 周芮安, 李冬梅]. Однак у пропонуваніх напрацюваннях не враховується особливість менталітету та світоглядне сприйняття ієрогліфічного письма й китайської вимови україномовною дитячою аудиторією. Можна констатувати, що попри зростаючий інтерес дітей до вивчення китайської мови на сьогодні теоретико-методична база вивчення китайської мови учнями молодшого і середнього шкільного віку розроблена недостатньо.

Об'єктом дослідження виступає процес засвоєння китайської мови дитячою аудиторією.

Предметом дослідження виступає засвоєння дітьми правил китайської письменності, засвоєння граматичних мовних конструкцій та постановка аудіювання китайської мови.

Метою статті є розроблення пропозицій щодо вдосконалення організації викладання китайської мови для учнів молодшого і середнього шкільного віку, враховуючи особливості засвоєння цієї предметної області дитячою аудиторією. Реалізація поставленої мети передбачає формулювання рекомендацій із вдосконалення організації викладання китайської мови.

Наукова новизна статті полягає у розробленні структурно-логічної моделі ефективного навчання китайській мові, розробленні підходів до організування ефективного навчання китайської мови, що у поєднанні з використанням сучасних технологій забезпечують результативність навчального процесу

Виклад основного матеріалу. Викладання китайської мови тісно пов'язане з концепцією навчального процесу, його основними освітніми компонентами, які складають сукупність об'єктів вивчення та об'єктів дослідження. Загалом навчальний процес включає такі основні компоненти: організацію навчання, освітню діяльність учителя і навчальну діяльність учнів. Власне процес навчання являє собою спільну діяльність вчителя та учнів. Він проявляється у взаємодії того, хто навчає, з тим, кого навчають, а метою такої взаємодії є ефективний комунікаційний процес, позбавлений інформаційних шумів, що деформують, спотворюють зміст пропонованої інформації. У класичному трактуванні процес навчання трактують як сукупність послідовних і взаємопов'язаних дій учителя й учнів, що спрямовані на забезпечення якісного засвоєння системи наукових знань, умінь та навичок, формування здібності використовувати їх у реальному

житті, на розвиток самостійного мислення, спостережливості й інших пізнавальних здібностей учнів, оволодіння ними елементів культури розумової праці та формування основ світогляду. [Зайченко 2008, с. 66] На рисунку 1 наведена послідовність дій учителя з метою забезпечення ефективного навчання.

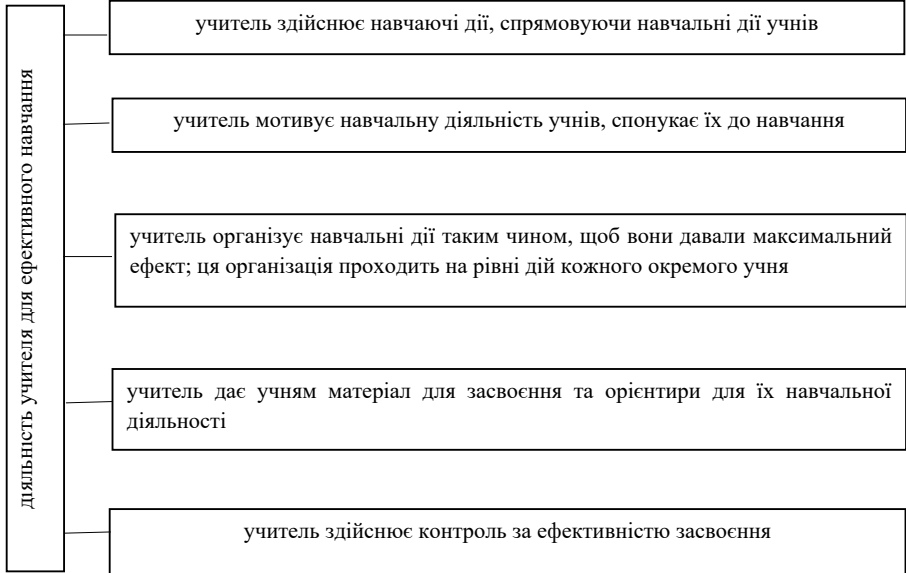

Рис. 1. Діяльність учителя для ефективного навчання

Джерело: розроблено авторами на основі [Методика навчання іноземних мов і культур...2013, с. 43, 44]

Як правило на початковому етапі навчаючі дії учителя превалюють. Однак таке домінування спрямоване на формування в учнів різноманітних навичок та умінь самостійної пізнавальної діяльності. У процесі навчання участь учителя в сумісній діяльності поступово зменшується, водночас роль учнів у пізнавальному процесі зростає. Змінюється і якість навчальних дій – пізнавальна активність учнів зростає, проявляються їх творчі здібності, самостійність суджень, а роль учителя зводиться до координації активної і самостійної діяльності. Водночас методика навчання іноземних мов має свої особливості [Методика навчання іноземних мов і культур...2013, с. 43, 44].

Якщо говорити про вивчення іноземної мови, яка належить іншій мовній сім'ї, тобто генетично відмінної, прикладом якої для українських учнів є китайська, то виникає потреба внесення коректив у цілі, зміст, методи і засоби навчання, а також способи подачі матеріалу для набуття комунікаційних навиків на базі китайської мови і культури. Актуально зазначити, що процес вивчення китайської мови дає очікувані результати за умов участі в навчальному процесі носія мови, роль якого з самого початку полягає в організації аудіювання учнів, починаючи з елементарних вправ і в подальшому нарощуванні рівня складності пропонованого матеріалу. Всього 10-15 хвилин включення носія мови в освітній процес на кожному занятті дає в подальшому засвоєнні китайської мови суттєвий поступ. Учні «привикають» до китайської мови, починають чути її і розуміти носія, адже процес аудіювання передбачає входження учнів у роль співрозмовника при опрацюванні спільних мотиваційних діалогів.

Важливим чинником при опануванні китайської мови є мотиваційний. Учні повинні розуміти, що на сьогодні китайська мова належить до переліку небагатьох об'єднувальних, широко використовуваних на глобальному рівні, а в перспективі відкриває можливості її багатопланового використання з метою самореалізації, професійного розвитку і кар'єрного зростання. Особливо цінною є можливість опанування китайської мови в ранньому віці, коли формуються світоглядні риси учнів, наявна природна тяга до всього нового, екзотичного.

Результати, одержані в процесі навчання учнів вікової категорії 6-11 років у рамках проекту Центру китайсько-української співпраці Національного університету «Львівська політехніка», просто вражають. Через два роки з початку вивчення китайської мови учні вже володіють навиками спілкування з носієм мови на побутовому рівні, що в китайській шкалі оцінюється присвоєнням рівня HSK-2, а за Європейською шкалою оцінюється на рівні A2. Стосовно навиків письма – учні володіють навиками відображення від 50 до 150 ієрогліфів. Такий широкий діапазон пояснюється різницею в уподобаннях учнів, адже методика навчання не передбачає примусу, а скоріше тяжіє до пізнавально-ігрової форми подачі і засвоєння матеріалу [Центр китайсько-української співпраці, 2024].

Важливою складовою характеристикою рівня засвоєння китайської мови є вміння читати й інтерпретувати засвоєні ієрогліфи у текстах. Ґрунтуючись на позитивних результатах навчання, пропонуємо рекомендації з організування занять з китайської мови для учнів, представлених

схематично на рис. 2.

Рис. 2. Організація ефективного навчання учнів китайської мови

Джерело: Авторська розробка

Варто зазначити, що викладання китайської мови для дорослих слухачів і для дитячої аудиторії різняться, адже зазвичай дітям потрібно постійно підтримувати зацікавленість у засвоєнні матеріалу, збуджувати інтерес до вдосконалення мовних навичок, бажання продовжувати вчитися. Один із способів ефективно навчати дітей китайській мові – зробити процес захоплюючим, що спонукатиме їх з нетерпінням чекати кожного наступного заняття.

На рис. 3 схематично представлено перелік чинників, імплементація яких у поєднанні забезпечують ефективне навчання китайської мови.

Рис. 3. Підходи до організування ефективного навчання китайської мови

Джерело: Розроблено авторами з використанням матеріалів [How to Teach Chinese to Kids; Six Steps for Teaching Chinese to Young Learners]

Звернемось тепер до прикладної сторони змістовного наповнення уроків китайської мови. Варто зазначити, що у Китаї професія вчителя дуже шанована. Чисто ментально до вчителя прийнято відноситись шанобливо як на рівні держави, так і зі сторони родини. На китайській мові слово вчитель звучить "лаоши", його вимова звучить м'яко і мелодійно, що викликає зворушення і захоплення. Тому коли вчитель заходить до класу, то учні всі чемно встають. Вчитель до учнів звертається: «同学们好 (tóngxué men hǎo)», що означає: учні вітаю вас, і у відповідь всі учні відповідають «老师好 (lǎoshī hǎo)», що означає: вітаємо Вас вчителю.

Свій позитивний результат дає спілкування з самих перших уроків китайською мовою. Такі прості фрази, як 同学们 (tóngxué men- учні), 看黑板 (kàn hēibǎn- дивимось на дошку), 看电视, 看电脑 (kàn diànshì-

подивіться на телевізор, kàn diànnǎo -подивіться на комп'ютер), 请安静 (qǐng ānjìng- будь ласка, тихенько), 现在几点? (xiànzài jǐdiǎn- котра година?), 上课, 下课 (shàngkè- урок почався, xiàkè- урок закінчився) набувають вжитку в класі вже через кілька початкових занять. З кожним заняттям такий словниковий запас поповнюється новими затребуваними у спілкуванні словами, словосполученнями, реченнями.

Кожне заняття доцільно розпочинати з повторення матеріалу попередньої теми. Оправданим в процесі засвоєння матеріалу є використання ілюстрованих карток із зображеннями ієрогліфів. Підручники серії «Весела китайська мова для початківців» видавництва «Beijing language and culture University press» [刘富华, 王魏, 周芮安, 李冬梅 2010] супроводжуються набором ілюстрованих карток, робота з якими дозволяє закріпити матеріал з написання та читання ієрогліфів [Кревс, Яструбська 2023]. Постійне використання ілюстрованих карток сприяє візуальному запам'ятовуванню ієрогліфів.

Водночас разом із використанням ілюстрованих карток доцільно практикувати одночасне аудіювання пропонованих для засвоєння ієрогліфів, пропонуючи їх використання у мовних конструкціях. Такий підхід дозволяє швидко запам'ятовувати китайські слова й цілі фрази, а також набувати навичок мовлення завдяки багаторазовому повторенню у процесі опрацювання тематичних діалогів. Власне багаторазове повторення учнями затребуваних слів і словосполучень, діалогових фраз допомагає досягти правильної вимови та інтонації. Саме на цьому етапі актуалізується присутність на заняттях носія мови, який корегує вимову, робить акценти на дотриманні правил тональності.

Актуально, що в китайській мові наявні звуки, які відсутні в українській мові, і навпаки. З огляду на це, для учнів важливо повторювати, дублювати за викладачем змодельовані слова та фрази. Описані вправи доцільно практикувати по черзі з кожним учнем, а також колективно – хором.

Важливо до кожного заняття готувати запитання із вивченої теми, щоб наймолодші слухачі завжди асоціювали вивчені діалоги із власними захопленнями, а пройдений матеріал стосувався їхнього рівня сприйняття довкілля. В такому разі їх навчання буде результативнішим. Звісно, що практика діалогів з носієм мови сприяє входженню учнів у китайсько-мовне середовище, а отже аудіювання з носієм має бути обов'язковою складовою освітнього процесу.

У ході опрацювання учнями окремих тематичних напрямків доцільно практикувати використання спеціалізованих додатків з вивчення китайської мови. З огляду на стрімкий розвиток інформаційних технологій кількість таких додатків для активізації на смартфонах та планшетах швидко зростає, в тому числі і для дитячої аудиторії. Це особливо актуально в процесі засвоєння фонетики та корегування вимовних навичок [Перелома 2018]. У таблиці 1 наведені приклади додатків, які можуть бути корисними для учнів під час навчання.

Таблиця 1

Інтернет-додатки для вивчення китайської мови

№	Назва додатка	Опис
1	Standart Mandarin	Відтворення ініціалей (приголосних) та фіналей (голосних), поєднання усіх можливих складів з чотирма тонами китайської мови. Пояснення, які м'язи задіяні при вимові складів.
2	ChinesePod	Практика аудіювання плюс серія відео з поясненням правильної вимови та зміною тонів у процесі мовлення.
3	TrainChinese	Додаток-словник, який включає звуковий супровід, правильне написання ієрогліфів, використання даних ієрогліфів в реченні.

Важливою складовою навчання учнів молодшого шкільного віку є візуалізація освітнього процесу. Короткі тематично навчальні відео є для такої аудиторії безцінним джерелом інформації. Їх цікаво дивитися, вони легкі у сприйнятті, а також сприяють запам'ятовуванню нових фраз та ситуаційних діалогів. Варто зазначити, що китайські відеоуроки з вивчення мови представлені у відкритому медійному просторі і є одним із найсучасніших навчальних ресурсів.

Підсумком кожного тематичного спрямування з вивчення китайської мови має бути урок аудіювання, який охоплює весь пройдений матеріал. Зазвичай такі підсумкові заняття практикують раз у два-три місяці.

Водночас актуалізується використання ілюстрованих карток, причому як для засвоєння нової теми, так і для повторення пройденого матеріалу. Для вивчення нових слів ефективним проявив себе лексичний підхід, що передбачає тлумачення мови як системи насамперед лексичних одиниць, а не граматики. Використання зазначеного методу передбачає акцентування уваги

на вивченні слів та фраз, які розглядаються у контексті змодельованих ситуацій. Прикладом таких ситуативних вправ можуть слугувати «розвантажувальні п'ятихвилинки», сутність яких полягає у модеруванні навчальних постановок, у яких учні беруть активну творчу участь. На цих перервах імпровізуються навчальні діалоги у їх прикладному використанні. Наприклад:

老师: 同学们, 这是什么? (lǎoshī: tóngxuémen, zhèshì shénme- учні, що це?)

学生: 这是果汁。(xuéshēng: zhèshì guǒzhī- це сік.)

老师: 这是什么果汁? (lǎoshī: zhèshì shénme guǒzhī- це який сік?)

学生: 这是苹果的果汁。(xuéshēng: zhèshì píngguǒ de guǒzhī- це яблучний сік.)

老师: 同学们, 这是什么? (lǎoshī: tóngxuémen, zhèshì shénme- учні, що це?)

学生: 这是饼干。(xuéshēng: zhèshì bǐnggān- це печені.)

Такі навчальні імпровізовані міні-постановки сприяють зануренню учнів у ролі учасників імпровізованих практичних ситуацій, забезпечують їх хороший настрій, сприяють запам'ятовування нових слів та конструкцій на рівні рефлексій. Результатом описаної практики після кількох тижнів занять учні самі задають один одному запитання, починають модерувати авторські постановки.

Як уже наголошувалось вище, заучування діалогів в процесі читання сприяє засвоєнню фонетики китайської мови, яка пов'язана з тональністю. Спочатку діалоги читає вчитель, відтак учні дублюють по черзі читання пропонувані діалогів, а вчитель вчасно виправляє помилки учнів, що справляє враження легкої корекції досягнень учнів. Особливу увагу слід приділяти вимові й правильній постановці тональності.

Відтак, практикують комунікативний метод як інструмент спілкування між людьми у реальному житті. Завдяки використанню цього методу на уроках, модерують ситуації, максимально наближені до реальних, спонукаючи зануренню в обставини, максимально сприятливі для учнів у процесі опрацювання матеріалу [Методи викладання англійської мови, 2024].

Доцільно виділити низку основоположних чинників, що забезпечують успішне засвоєння матеріалу.

1. Насамперед за основу комунікації потрібно брати розглянутий матеріал.
2. Моделювання комунікацій повинно забезпечувати входження учнів у відомі для них ролі. Наприклад, один із співрозмовників виступає в ролі консультанта у супермаркеті, інший – у ролі покупця.
3. Поєднання воедино цілей та кінцевої мети. Такий симбіоз дозволяє

учням використовувати в імпровізованих ситуативних завданнях опрацьований граматичний та лексичний матеріал. Водночас на групових заняттях учні практикують формування й використання мовних конструкцій (кліше) в процесі формування діалогових завдань, набувають навиків сприйняття мови на слух, покращують комунікативні навички та вміння грамотно спілкуватись.

4. Практика заучування тематичних пісень належить до найцікавіших і найемоційніших частин уроку. Зазвичай діти активно практикують наспівування запропонованих на уроці текстів у позаурочний час, що дозволяє їм поринати у мовне середовище на побутовому рівні.

Дотримання пропонованих положень нівелює складову примусу, з яким нерозривно пов'язаний освітній процес, а отже місце «втоми» займає зацікавленість, бажання вдосконалити набуті знання.

Важливе значення в процесі вивчення китайської мови займає процес набуття учнями навиків письма. У китайській мові навички письма набуваються в процесі засвоєння порядку написання кожного символу: горизонтальних, вертикальних ліній і інших складових частин ієрогліфа [Яструбська, Ван Чжунцзюнь 2022, с. 17, 31]. Кожне заняття включає проміжок часу, відведений для пропису ієрогліфів. Акцент викладача повинен бути зосереджений на правильному порядку написання. Хорошою підмогою в процесі засвоєння правил китайської писемності можуть слугувати презентації із міні-відео, які можна розробляти, використовуючи інструментарій, розміщений на сайті 汉字屋 [汉字屋].

Важливою складовою китайської мови є Ключі китайських ієрогліфів. У китайській мові існує 214 ключів китайських ієрогліфів (部首 bùshǒu) [Кревс, Яструбська 2023]. У таблиці 2 наведена їх класифікація.

Таблиця 2

Розподіл Ключів китайських ієрогліфів за ключовими ознаками

Сильні ключі: (16 ключів)	人 (rén)- людина, 口 (kǒu)- рот, 土(tǔ)- земля, 心(xīn)- серце, душа, 手(shǒu)- рука, 木(mù)- дерево, 水(shuǐ)-вода, 火(huǒ)- вогонь, 竹(zhú)- бамбук, 糸(mì)- нитка, 肉(ròu)-м'ясо, 艸(cǎo)- трава, 虫(chóng)- комаха, 言(yán)- говорити, 金(jīn)- метал, 鳥(niǎo)- птах
Менш сильні	刀(dāo)- меч, 大(dà)-великий, 女(nǚ)- жінка, 宀(mián)-

ключі: (28 ключів)	дах, 山 (shān)- гора, 巾 (jīn)- тканина, 广 (guǎng)- рядно, 石 (shí)- камінь, 示 (shì)- показувати, 禾 (hé)- злак, 米 (mǐ)- рис, 貝 (bèi)- раковина, 足 (zú)- нога, 走 (zǒu)- бігти, 支 (pō)- ударяти, 日 (rì)- день, сонце, 犬 (quǎn)-собака, 玉 (yù)- дорогоцінний камінь, 田 (tián)- поле, 疒 (pè)- хвороба, 目 (mù)- око, 邑 (yì)- село, 阜 (fù)- пагорб, 革 (gé)- шкіра, 頁 (yè)- голова, 食 (shí)- їжа, 馬 (mǎ)- кінь, 魚 (yú)- риба.
Слабкі ключі	До цієї групи належать усі інші ієрогліфічні ключі

Сформовано авторами на основі [Карпека 2023, с. 20, 21].

Власне, засвоєння правил написання ієрогліфів доцільно розпочинати з практики поєднання ключів, або ж «розщеплення» ієрогліфів на ключі (радикали).

Зазвичай розпочинають з вивчення поширених та найбільш уживаних ієрогліфів, поступово нарощуючи їх комбінації та складність.

Закріпленню навиків розпізнавання ієрогліфів сприяє їх написання від руки. Така практика сприяє зміцненню пам'яті та сприяє засвоєнню порядку написання й розумінню структури штрихів.

Процес запам'ятовування учнями ієрогліфів нерозривно пов'язаний із знаходженням, розпізнаванням у їх складі ключів. На прикладі запропонованого діалогу проілюструємо методику такої інтерпретації (таблиця 3).

А) 你好 (nǐhǎo)。Привіт。(Буквально: «ти» + «добре» – я бажаю тобі добра)

Б) 你好 (nǐhǎo)。(Привіт)

А) 你叫什么 (nǐ jiào shénme)? (Як тебе звати?)

Б) 我叫 (wǒ jiào)____。你呢 (nǐ ne)? (Мене звати____. А тебе?)

А) 我叫 (wǒ jiào)____。你好吗 (nǐhǎo ma)? (Мене звати____. Як у тебе справи?)

Б) 我很好 (wǒ hěn hǎo)。你呢 (nǐ ne)? (У мене все добре. А у тебе?)

- А) 我也很好 (wǒ yě hěn hǎo)。 (У мене також все добре.)
 Б) 再见 (zàijiàn)! (До побачення!)
 А) 再见 (zàijiàn)! (До побачення!)

Таблиця 3

Інтерпретація ієрогліфів у контексті їх формування на основі ключів

Ієрогліф 汉字	Переклад 翻译	Ключ 部首	Переклад 翻译
你	Ти	人 (亻)	Людина
		小	Маленький
好	Добре	女	Жінка
		子	Син
叫	Називати, називатися	口	Рот
什么	Що? Як?	十	Десять
		厶	Приватний, особистий
我	Я, мене	手 (扌)	Рука
		戈	Спис (вид зброї)
呢	ПЧ (питальна частка)	尸	Труп
		匕	Кинджал, ложка
吗	ПЧ (питальна частка)	马	Кінь
很	Дуже	彳	Крокувати лівою ногою
再见	До побачення	一	Один

Джерело: Авторська розробка.

Такий підхід має «проривний» ефект у засвоєнні китайського письма українськомовною аудиторією. Особливо це актуально для учнів, які потребують роз'яснень причиново-наслідкових зв'язків. У дитячому сприйнятті така практика асоціюється зі складанням «конструктора».

Ще одною важливою складовою вивчення китайської мови є культурознавство. Китайська культура існує тисячоліттями і має багатий та глибокий зміст. Китайська мова є носієм китайської культури. Тому обов'язковою складовою уроків китайської мови має бути матеріал з

культурознавства. Актуально поєднувати як історичне коментування, так і відомості з культури сьогодення.

На рис. 4 представлена модель побудови уроку китайської мови.

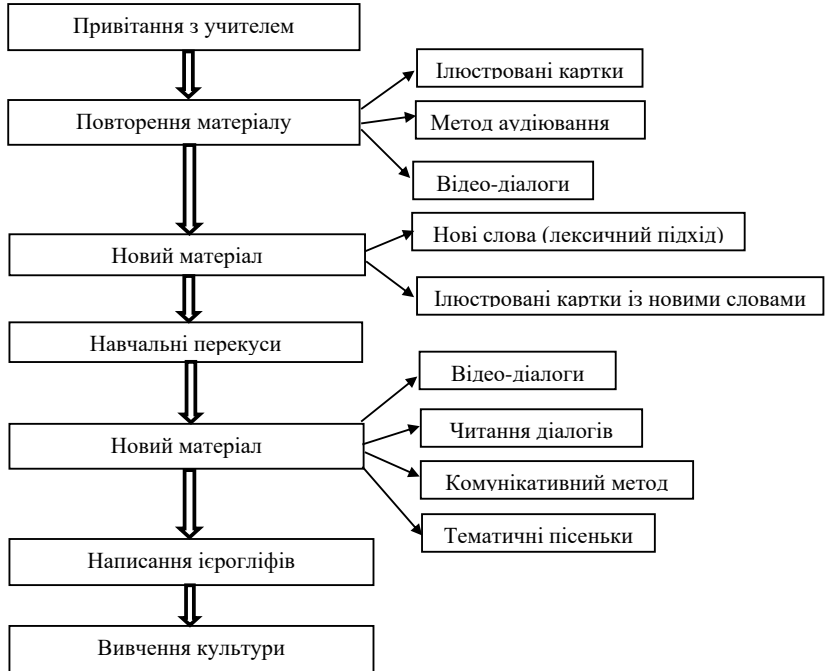

Рис. 4. Структурно-логічна модель побудови уроку китайської мови

Джерело: Авторська розробка

Отже, всі аспекти мови (фонетика, граматики, лексика, ієрогліфіка) з самого початку мають слугувати досягненню заданої цілі – засвоєнню китайської мови. Тому структура уроків передбачає насиченість вправами, спрямованими на розвиток мовної діяльності (аудіювання, читання та письмо). Варто зазначити, що процес вивчення китайської мови не передбачає «шаблонності». Кожний урок імпровізується залежно від тематичного спрямування, його наповнення залежить від обсягу нового матеріалу, засвоєння учнями попереднього матеріалу та низки інших чинників. Однак зазначені на рисунку 4 складові мають бути присутні тією чи

іншою мірою, що запезпечує можливість досягнення поставлених цілей з опанування китайської мови.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

За результатами проведеного дослідження особливостей викладання та засвоєння китайської мови учнями шкільного віку можна зробити такі висновки.

1. Учнівська аудиторія у процесі викладання китайської мови потребує особливого підходу, що вмотивовано специфікою поведінкових реакцій, потребою насичення навчального процесу ігровими формами подачі матеріалу та іншими особливостями, які локалічно описані у моделі, представленої на рис. 1.

2. Важливою складовою навчального процесу є мотиваційна складова, яка у поєднанні з іншими ключовими аспектами включена у запропоновану модель методики організування ефективного навчання учнів китайській мові, представленої на рисунку 2.

3. Запорукою досягнення результативності засвоєння учнями китайської мови є імплементація підходів до організування ефективного навчання, запропонованих у вигляді моделі на рисунку 3.

4. У процесі вивчення китайської мови актуально використовувати інструментарій інформаційних технологій. Наведений у таблиці 1 перелік web-додатків дозволить урізноманітнити уроки, унаочнюючи їх, що водночас допоможе інтерактивно доповнити змістову складову заняття.

5. Дотримання у методиці викладання основоположних чинників навчання китайській мові, запропонованих у статті, дозволить забезпечити успішне засвоєння матеріалу.

6. Запропонований авторами підхід до засвоєння правил китайського письма є практичною інструкцією для набуття учнями навичок написання ієрогліфів, що допоможе знівелювати гіперболізоване сприйняття практики китайського письма як недосяжного і доступного тільки «обраним».

7. Запропонована авторами структурно-логічна модель побудови уроку китайської мови узагальнює методику побудови уроку для учнів 1-6 класів.

В якості перспективи дослідження зазначимо подальше розроблення концепції організації процесу вивчення китайської мови учнями 1-6 класів, що створило б всі необхідні теоретичні передумови для практичного осягнення учнями навичок та умінь спілкуватися, писати і читати на китайській мові. Водночас потребує опрацювання концепція організації аналогічного процесу для дорослих: студентської аудиторії, слухачів з

практичних сфер діяльності, яким китайська мова потрібна для провадження їх діяльності – використання в бізнесі, виробничій діяльності, подорожах і таке інше. Для цієї категорії слухачів, у яких чітко сформована мотиваційна складова навчального процесу, пропонується інша модель організації навчання, яку пропонується висвітлити у наступній публікації.

Література:

1. Асадчих, О. В., & Савченко, А. С. (2019). Експериментальна перевірка ефективності методики формування компетентності в китайському писемному мовленні у майбутніх філологів. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2(29), 27–33.
2. Зайченко, І. В. (2008). *Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів* (2-ге вид.). Київ: Освіта України.
3. Карпека, Д. О. (2023). *Практичний курс китайської мови: підручник*. Вінниця: Нова Книга.
4. Кревс, В. С., & Яструбська, О. В. (2023). Психолого-педагогічні аспекти викладання китайської мови учням дошкільного та молодшого шкільного віку. *Слобожанський науковий вісник*, 3, 80–86.
5. Cambridge.ua. (n.d.). *Методи викладання англійської мови*. Retrieved from <https://cambridge.ua/uk/blog/yak-i-chomu-pratsyuyut-nashi-metodi-vikladannya-anglijskovi-movi/>
6. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. (2013). Київ: Ленвіт.
7. Орнагі, В. (2024). Підготовка мовних посередників в Італії: методика навчання китайської мови. *Китаєзнавчі дослідження*, 1, 5–16.
8. Перелома, Т. С. (2018). Використання інформаційних додатків у формуванні фонетичної компетентності студентів-сінологів. *Педагогічні науки: зб. наукових праць*, 85, 45–47.
9. Савченко, А. С. (2018). Навчання китайської мови студентів вищих закладів освіти: стан дослідженості проблеми. *Science and Educational New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 175, 33.
10. Сільва, Ян, & Голубовська, І. (1999). *Китайська мова для початківців*. Київ: Знання.
11. Центр китайсько-української співпраці. (n.d.). Retrieved from <https://lpnu.ua/tskus>
12. Яструбська, О. В., & Ван Чжунцзюнь. (2022). *Китайська мова для студентів університету: підручник*. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
13. Learn Languages From Home. (n.d.). *How to teach Chinese to kids: 16 effective tips*. Retrieved from <https://learnlanguagesfromhome.com/how-to-teach-chinese-to-kids/>
14. Miss Panda Chinese. (n.d.). *Six steps for teaching Chinese to young learners*. Retrieved from <https://www.misspandachinese.com/six-steps-for-teaching-chinese-to-young-learners/>
15. 汉字屋 [Hanziwu]. (n.d.). Retrieved from <https://www.hanziwu.com/>
16. 刘富华, 王魏, 周芮安, & 李冬梅. (2010). *Весела китайська мова для початківців: підручник* [Happy Chinese for beginners: Textbook]. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.

References:

1. Asadchykh, O. V., & Savchenko, A. S. (2019). Eksperymental'na perevirka efektyvnosti metodyky formuvannya kompetentnosti v kytays'komu pysemnomu movlenni u maybutnikh filolohiv [Experimental verification of the effectiveness of the method of competence formation in Chinese written speech among future philologists]. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2(29), 27–33. (In Ukr.).
2. Zaychenko, I. V. (2008). *Pedahohika: Navchal'my posibnyk dlya studentiv vshchlykh pedahohichnykh navchal'nykh zakladiv* (2-e vyd.). Kyiv: OsvitaUkrayiny. (In Ukr.).
3. Karpeka, D. O. (2023). *Praktychnyy kurs kytays'koyi movy: pidruchnyk* [Practical Chinese language course: Textbook]. Vinnytsya: Nova Knyha. (In Ukr.).
4. Krevs, V. Ye., & Yastrubs'ka, O. V. (2023). Psykholoho-pedahohichni aspekty vykladannya kytays'koyi movy uchnyam doshkil'noho ta molodshoho shkil'noho viku [Psychological and pedagogical aspects of teaching Chinese to students of pre-school and younger school age]. *Slobozhans'kyi naukovyy visnyk*, 3, 80–86. (In Ukr.).
5. Cambridge.ua. (n.d.). *Metody vykladannya anhliys'koyi movy* [Methods of teaching English]. Retrieved from <https://cambridge.ua/uk/blog/yak-i-chomu-pratsyuyut-nashi-metodi-vykladannya-anglijskoyi-movi> (In Ukr.).
6. *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriya i praktyka: pidruchnyk dlya studentiv klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv*. (2013). Kyiv: Lenvit. (In Ukr.).
7. Ornahi, V. (2024). Pidhotovka movnykh poserednykiv v Italiyi: metodyka navchannya kytays'koyi movy [Training of language mediators in Italy: Chinese language teaching methods]. *Kytayeznavchi doslidzhennya*, 1, 5–16. (In Eng.).
8. Pereloma, T. S. (2018). Vykorystannya informatsiynykh dodatkov u formuvanni fonetychnoyi kompetentnosti studentiv-synolohiv [The use of information applications in the formation of phonetic competence of Sinology students]. *Pedahohichni nauky: Zbirnyk naukovykh prats'*, 85, 45–47. (In Ukr.).
9. Savchenko, A. S. (2018). Navchannya kytays'koyi movy studentiv vshchlykh zakladiv osvity: stan doslidzhenosti problemy [Learning the Chinese language of students of higher education institutions: The state of research of the problem]. *Science and Educational New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 175, 33. (In Ukr.).
10. Sil'va, Yan, & Holubovs'ka, I. (1999). *Kytays'ka mova dlya pochatkivtsiv* [Chinese language for beginners]. Kyiv: Znannya. (In Ukr.).
11. Tsentr kytays'ko-ukrayins'koyi spivpratsi. (n.d.). Retrieved from <https://lpnu.ua/tskus> (In Ukr.).
12. Yastrubs'ka, O. V., & Van Chzhuntszyun'. (2022). *Kytays'ka mova dlya studentiv universytetu: pidruchnyk* [Chinese language for university students: Textbook]. Lviv: Vydavnytstvo L'vivs'koyi politekhniki. (In Ukr.).
13. Learn Languages From Home. (n.d.). *How to teach Chinese to kids: 16 effective tips*. Retrieved from <https://learnlanguagesfromhome.com/how-to-teach-chinese-to-kids/> (In Eng.).
14. Miss Panda Chinese. (n.d.). *Six steps for teaching Chinese to young learners*. Retrieved from <https://www.misspandachinese.com/six-steps-for-teaching-chinese-to-young-learners/> (In Eng.).
15. Hanziwu. (n.d.). 汉字屋 [Hanji House]. Retrieved from <https://www.hanziwu.com/> (In Chinese.).
16. Liu, F., Wang, W., Zhou, R., & Li, D. (2010). *Vesela kytays'ka mova dlya pochatkivtsiv: pidruchnyk* [Funny Chinese for beginners: Textbook]. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. (In Ukr.).